

Agata Potoniec

M. Kistowski (red.), Studia ekologiczno-krajobrazowe w programowaniu rozwoju zrównoważonego. Przegląd polskich doświadczeń u progu integracji z Unią Europejską, 2004, Gdańsk, s. 267–274.

Zarządzanie środowiskiem przyrodniczym gminy Kamionka Wielka w oparciu o dyrektywę Unii Europejskiej

Wstęp

Bliska perspektywa włączenia Polski w strukturę Unii Europejskiej wymusza oraz przyspiesza uporządkowanie systemu regulacji prawnych związanych z ochroną i kształtowaniem środowiska przyrodniczego w Polsce. Podstawy tych zmian stanowią przede wszystkim akty prawne UE, a w szczególności ponad 300 dyrektyw i rozporządzeń sygnowanych przez Wspólnotę oraz orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Wszystkie te regulacje stanowią istotne narzędzie w zarządzaniu środowiskiem przyrodniczym przez samorządy gminne i powiatowe. Do zadań władz tego szczebla należy obecnie podejmowanie najbardziej istotnych decyzji i działań w procesie kształtowania środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Rozporządzenia i dyrektywy unijne mają swoje podstawy prawne w zapisach traktatu rzymskiego w art. 95 (1957), który włączył w zakres kompetencji EWG także ochronę środowiska. W postanowieniach późniejszego traktatu z Maastricht (1992) ochrona środowiska znalazła się w obrębie I filaru Unii Europejskiej. W traktacie tym wprowadzono również zasadę, że głównym zadaniem UE jest harmonijny i zrównoważony rozwój gospodarczy z poszanowaniem dla środowiska naturalnego. Obecnie koncepcja zarządzania próśrodowiskowego w Unii Europejskiej opiera się przede wszystkim na zapisach Jednolitego Aktu Europejskiego – art. 174 do 176 (*Single European Act* z 28 lutego 1986 r.), nowelizującego traktat rzymski oraz na wytycznych 6 Programu Ochrony Środowiska Unii Europejskiej (*Sixth Environmental Action Programme 2001–2010*). W tym najnowszym programie ochrony środowiska zwraca się szczególną uwagę na przyrodniczy aspekt strategii zrównoważonego rozwoju gmin oraz umiejscowienie zagadnień środowiskowych w szerszej perspektywie – obejmującej również warunki ekonomiczne i społeczne gmin. Jednym z głównych jego priorytetów jest także zwrócenie uwagi na istotny wpływ na środowisko, który wywierają decyzje osób odpowiedzialnych za gospodarkę gruntami oraz zarządzających środowiskiem w krajach członkowskich Unii (Commission..., 2001).

Cel i metoda badań

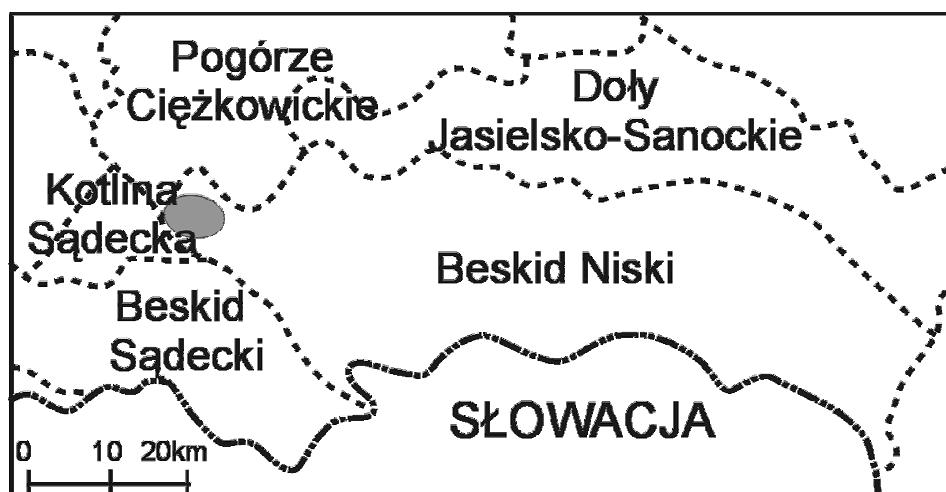
W artykule podjęto próbę odpowiedzi na pytanie, jakie są obowiązki i kierunki działań władz gminnych w zakresie gospodarowania środowiskiem przyrodniczym gminy Kamionka Wielka wynikające z dyrektyw i rozporządzeń UE oraz dostosowanego do nich polskie-

go prawodawstwa. W tym celu przeanalizowano dorobek prawny UE, istotny dla samorządów lokalnych. Posłużono się już zebranymi i opisanymi przez Urząd Komitetu Integracji Europejskiej aktami prawnymi w ramach projektu „Wzmocnienie wdrażania dorobku wspólnotowego na szczeblu lokalnym” (2002). Dokonano również charakterystyki środowiska przyrodniczego gminy Kamionka Wielka oraz stanu wybranych elementów przyrodniczych. Analiza ta posłużyła do identyfikacji problemów przyrodniczych, przed którymi stoją władze gminne. Na podstawie obserwacji terenowych wyłoniono konflikty istniejące w środowisku pomiędzy przyrodą i człowiekiem. Następnie dokonano konfrontacji dyrektyw i rozporządzeń Unii Europejskiej z głównymi problemami przyrodniczymi w badanej gminie w celu przedstawienia konkretnych działań, które powinny podjąć władze gminne, aby zachować istniejące wartości przyrodnicze oraz osłabić lub całkowicie wyeliminować istniejące problemy zagrażające kondycji środowiska.

Środowisko przyrodnicze gminy

Gmina Kamionka Wielka zajmuje powierzchnię 63,01 km² i leży w powiecie nowosądeckim. Należy do obszarów cennych przyrodniczo i jest położona w Beskidzie Niskim. W jej skład wchodzi 8 miejscowości: Kamionka Wielka, Kamionka Mała, Jamnica, Mysłków, Mszalnica, Królowa Polska, Królowa Górna i Bogusza. W roku 2002 gmina liczyła 8868 mieszkańców.

Charakteryzują ją dwa zupełnie odmienne typy rzeźby. Północna część wg Starkla (1972) ma charakter średnich pogórzy o łagodnych stokach oraz niskich pogórzy silnie i głęboko rozczłonkowanych. Południowa i wschodnia część obejmująca pasmo Czerszli (887 m n.p.m.) i Jaworza to góry średnie. Cała gmina stanowi obszar chronionego krajobrazu od 1997 roku.

Ryc. 1. Położenie gminy na tle mezoregionów fizycznogeograficznych
Fig. 1. Location of the commune on the background of mesoregions

Gmina wyróżnia się bogactwem krajobrazowym, wynikającym z piętrowego zróżnicowania środowiska przyrodniczego. Dominującą rolę w krajobrazie pełnią tutaj lasy, zajmujące 48% powierzchni i spełniające funkcje glebochronne i wodochronne. Porastają one wyższe partie terenu. Wyróżniają się bioróżnorodnością gatunków roślinnych i grzybów w runie leśnym. Tereny o nachyleniu mniejszym od 15° i położone niżej są zdominowane przez funkcję rolniczą, natomiast w dnach dolin skupione jest osadnictwo.

Stan środowiska przyrodniczego

Stan środowiska przyrodniczego gminy jest zróżnicowany. Wynika on z presji, jaką człowiek wywiera na poszczególne jego elementy, a w przypadku Kamionki Wielkiej zwłaszcza na wody, klimat i wartość estetyczną krajobrazu. Najistotniejsze problemy rysujące się w trakcie badań to niewystarczająca ochrona zasobów wodnych oraz wynikająca z tego zła ich jakość. Obniżenie wartości zasobów wodnych wynika również z braku kanalizacji na terenie gminy. Badania Sanepidu wskazują, iż główne cieką prowadzą wody II i III klasy czystości, a więc niezdatne do celów spożywczych. Uwagę zwraca również duże zaśmiecenie dolin cieków, co jest powodowane wadliwą gospodarką odpadami. W czasie badań terenowych stwierdzono na obszarze gminy 101 dzikich wysypisk śmieci o powierzchni od 1 do 100 m². Były one zlokalizowane często w obszarach źródliskowych cieków, co dodatkowo niekorzystnie wpływa na stan sanitarny potoków. Położenie gminy na zachód od Kotliny Sądeckiej przy dominujących wiatrach z tego kierunku może powodować przekroczenie norm zanieczyszczeń powietrza zarówno w lecie, jak i w zimie. Wyniki badań PIOŚ z 2001 roku wykazują znaczną poprawę czystości powietrza gminy w ciągu ostatnich 10 lat. Zanotowano w nim następujące zanieczyszczenia: pył zawieszony: 10–25 µg/m³, SO₂: 4–10 µg/m³, NO₂: 10–20 µg/m³, a więc poniżej dopuszczalnych norm.

Konflikty funkcjonalne w relacjach człowiek–środowisko

Do konfliktów zachodzących w relacjach człowiek–środowisko w gminie należą:

- lokalizowanie zabudowy mieszkalnej i drobnego przetwórstwa na terasach zalewowych i nadzalewowych największych cieków;
- obciążanie zagrożonych stoków osuwiskowych zabudową mieszkalną, pojedyncze przypadki budowy nowych domów na jezorze lub w niszy osuwiskowej;
- przerywanie korytarzy dla migracji roślin i zwierząt w dnie doliny przez zabudowę i użytki rolne;
- ekspansja zabudowy w kierunku wierzchowin z wybitnymi walorami krajobrazowymi, zabudowa tych terenów powinna być warunkowa;
- lokalizacja uciążliwych dla środowiska zakładów przetwórczych w bardzo bliskim sąsiedztwie osiedli na wierzchowinie.

Dyrektywy i rozporządzenia UE a zarządzanie środowiskiem gminy

Dyrektywy to akty prawne, które muszą być wprowadzone w jakimś ustalonym czasie do prawodawstwa danego kraju członkowskiego. **Rozporządzenia** natomiast mają

Tabela 1. Akty prawne UE i wynikające z nich zadania dla władz gminnych**Table 1.** Acquis communautaire of EU and tasks for commune's authority resulting from them

Akty prawne UE	Problemy w gospodarowaniu środowiskiem przyrodniczym	Zalecenia dla gminy
Gospodarka wodna		
2000/60/EC „Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. w sprawie ustalenia ram dla unijnych działań w zakresie polityki gospodarki wodnej”. Dostosowana do polskiego prawodawstwa – Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U.01.115.1229).	Gmina nie posiada skatalogowanych zbiorników i cieków wodnych, z których czerpana jest woda przeznaczona dla gospodarstw domowych. Nie ma też opracowanego planu gospodarczego, chociaż wydaje się ona zasobem strategicznym dla rozwoju gospodarczego gminy. Nie została również przewidziona kanalizacja, chociaż już działająca, która umożliwiałaby jej ostateczne zatwierdzenie stawek opłat za odbiór ścieków. Ścieki będą odprowadzane do oczyszczalni w Nowym Sączu.	Gmina powinna uczestniczyć w opracowaniu cech charakterystycznych rejonu dorzecza Kamionki i Lubinki, przegłądzie wpływu działalności człowieka na środowisko wodne, analizie ekonomicznej wydatków na wodę i odprowadzanie ścieków, a także w sporządzeniu rejestru obszarów wymagających szczególnej ochrony. Powinna również uczestniczyć w opracowaniu planu gospodarki wodnej w tych dorzeczach. Jeśli na terenie gminy powstaną podmioty zajmujące się zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków, to gmina jest odpowiedzialna za tożsamość i zatwierdzenie stawek opłat wodnych obliczanych i zaproponowanych przez te podmioty. Władze gminy będą musiały podejmować działania określone w planach gospodarki wodnej w dorzeczach, na przykład budowa dodatkowych oczyszczalni ścieków w celu osiągnięcia dobrego składu chemicznego i stanu czystości wód powierzchniowych.
1998/83/EC „Dyrektywa Rady z dnia 1998 r. w sprawie jakości wody pitnej”. Dostosowana do polskiego prawodawstwa.	Czerpanie wody pitnej z wód powierzchniowych może być problemem dla gminy. Stan czystości głównych cieków jest zły (II i III klasa), a czystość potoków i źródeł, na których zlokalizowane są ujęcia, jest nieznaną. Właściciele ujęć mogą wykonać we własnym zakresie korzystając z usług Sanepidu lub PIOŚ-u	Gmina musi zapewnić standardową jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, określoną w dyrektywie. Gmina jest również odpowiedzialna za regularne dostarczanie informacji społeczności lokalnej na temat jakości wody pitnej. W przypadku problemów ze spełnieniem norm jakości wody pitnej określonych w dyrektywie, gmina musi zapewnić ustalenie warunków korzystania z wody w danym rejonie dorzecza w planie ochrony wód dla obszaru, w którym nie są spełnione normy jakościowe.
1991/676/EEC „Dyrektywa Rady z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami w wyniku działalności rolniczej”. – Projekt Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mające na celu ograniczanie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.	Gmina nie określiła jeszcze „obszarów wrażliwych” na zanieczyszczenie ze względu na niepełne polskie prawodawstwo w tym zakresie. Nie wiadomo również, jak duże jest zanieczyszczenie wód, wywołane azotanami z rolnictwa.	Gmina jest odpowiedzialna za wyłonienie „obszarów wrażliwych” i podjęcie na ich terenie środków administracyjnych na rzecz ograniczenia lub zapobiegania zanieczyszczeniu wody azotanami w wyniku działalności rolniczej (ograniczenia powinny zostać uwzględnione w planach zagospodarowania przestrzennego, ocenie wpływu na środowisko oraz odpowiednich pozwoleniach wydawanych przez gminę i powiaty). Gmina na obszarach wrażliwych powinna podjąć nadzwyczajne środki na rzecz promowania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej oraz uświadamiania rolników. W tym celu mogą zostać wykorzystane środki z powiatowych lub gminnych funduszy na rzecz ochrony środowiska.

Akty prawne UE	Problemy w gospodarowaniu środowiskiem przyrodniczym	Zalecenia dla gminy
1979/869/EEC „Dyrektywa Rady z dnia 9 października 1979 r. w sprawie metod pomiarów, częstotliwości pobierania próbek i analizy wód powierzchniowych przeznaczonych do czerpania wody pitnej w państwach członkowskich”.	Jak dotąd gmina nie prowadzi stałego monitoringu jakości wód i nie dostarcza ludziom informacji na temat ich stanu. Jest to szczególnie istotnym problemem ze względu na złą jakość wód w głównych ciekach i nieznaną czystość ich dopływów.	Władze gminy są zobowiązane do pobierania próbek do analiz czerpanej wody, zgodnie z normami określonymi w treści dyrektywy.
Atmosfera		
2001/81/EC „Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 r. w sprawie krajowych górnych pułapów emisji niektórych związków zanieczyszczających atmosferę”.	Stan czystości powietrza kształtuje się w granicach dopuszczalnych norm, jakkolwiek istnieje zagrożenie ich przekroczenia ze względu na bliskie sąsiedztwo wozu Sącza po stronie zachodniej. Gmina nie posiada programu, w którym zostałyby zapisane opracowane działania na rzecz zapobiegania tym zanieczyszczeniom.	Programy stopniowego ograniczania krajowej emisji substancji zanieczyszczających będą musiały być odzwierciedlone w programie ochrony środowiska ze gminy (do 31 grudnia 2004 r.) – artykuł 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001.62.627). Jakkolwiek monitorowanie stanu czystości powietrza należy do zadań powiatu, to gmina powinna kontrolować te zakłady na swoim terenie, które zapobiegania tym zanieczyszczeniom.
Ochrona środowiska		
2001/42/EC „Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu pewnych planów i programów na stan środowiska”.	W ramach opracowania planu przestrzennego zagospodarowania gminy na środowisko. Została ona wykonana na jednorazowo, jednak bez udziału społeczności lokalnej, która i tak wykazuje niskie zainteresowanie przyrodniczymi konsekwencjami realizacji planu. To prowadzi m.in. do lokalizowania domów i inwestycji na osuwiskach i obszarach zalewanych.	Musi zostać przeprowadzona ocena wpływu ustaleń planu na środowisko w przypadku lokalnych planów zagospodarowania przestrzennego oraz jakiegokolwiek zmian do nich wprowadzanych. Gmina musi ustalić odpowiednie procedury służące temu. Procedury muszą uwzględnić udział społeczności lokalnej w procesie podejmowania decyzji (Artykuł 40 – Prawo ochrony środowiska).
1985/337/EEC „Dyrektywa Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu pewnych projektów prywatnych i publicznych na stan środowiska”.	Dostosowana do polskiego prawodawstwa.	W zależności od decyzji administracyjnej to gmina (np. decyzja zagospodarowania przestrzennego i o warunkach zabudowy) zatwierdza lub nie, na podstawie oceny wpływu na środowisko, realizację projektu. Przed podjęciem decyzji gmina musi skonsultować jej treść z władzami zajmującymi się ochroną środowiska. Gmina decyduje również o konieczności przeprowadzenia oceny wpływu na środowisko i określa jej zakres.

Akty prawne UE	Problemy w gospodarowaniu środowiskiem przyrodniczym	Zalecenia dla gminy
2000/1655/EC „Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 lipca 2000 r. w sprawie Finansowego Instrumentu na rzecz Środowiska (LIFE)”.	Gmina stoi wobec problemu uregulowania gospodarki ściekowej i działań LIFE-Środowisko lub LIFE-Kraje Trzecie w przeprowadzenie tej inwestycji, nien definiować prawne i finansowe instrumenty na rzecz LIFE, dla którego jednym z priorytetów jest promowanie rozwoju zrównoważonego. Gmina Kamionka Wielka nie podlega założeniom trzeciego komponentu programu LIFE-Przyroda, ponieważ nie wchodzi w obszar objęty programem Natura 2000	Gmina może rozważyć potencjalne włączenie LIFE-Środowisko lub LIFE-Kraje Trzecie w program ochrony środowiska. Taki program powinien definiować prawne i finansowe instrumenty na rzecz osiągnięcia priorytetów przyrodniczych przez gminę.
Odpady		
2000/53/EC „Dyrektywa w sprawie zużytych pojazdów”. Transpozycja jest planowana w formie ustawy zmieniającej ustawę o odpadach, która zostanie przyjęta w roku 2003.	Gmina wyróżnia się dużą ilością dzikich wysypisk śmieci – ponad 100 – wśród których znajdują się również zużyte pojazdy. Na jej terenie nie istnieje żadne komunalne wysypisko śmieci, a kontenery rozlokowane w osiedlach mieszkalnych nie są wystarczające. Śmieci są wywożone poza teren gminy.	Gmina jest odpowiedzialna za opracowanie programu gospodarowania odpadami komunalnymi, które powinny obejmować wszelkie rodzaje odpadów wytwarzanych na jej terenie, w tym zużytych pojazdów (artykuł 15.7 ustawy o odpadach). Jeżeli zużyte pojazdy będą określone jako odpady komunalne, gmina będzie musiała się nimi zająć.
1994/62/EC „Dyrektywa Rady w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych”. Dostosowana do polskiego prawodawstwa. Polsce przyznano 5-letni okres przejściowy (do 31 grudnia 2007 r.) w związku z artykułem 5 dyrektywy (wymagany poziom odzysku i przetwarzania odpadów).	Gmina nie posiada sprecyzowanego programu gospodarowania odpadami. Wprowadzony selektywny odbiór śmieci, ale odbywa się on raz w miesiącu i preferuje gospodarstwa domowe znajdujące się przy głównych drogach.	Gmina będzie musiała rozwiązać problem odpadów opakowaniowych w swoim programie gospodarki odpadami (artykuł 15.7 ustawy o odpadach). Gmina jest odpowiedzialna za gospodarkę odpadami komunalnymi. W jej kompetencjach leży zorganizowanie selektywnej zbiórki i segregacji odpadów komunalnych. Do zadań gminy będzie należało również administrowanie składowiskami odpadów, jeśli takie powstaną. Gmina jest też odpowiedzialna za budowę, utrzymanie oraz funkcjonowanie zakładów odzyskiwania i przetwarzania odpadów komunalnych.
1975/442/EEC „Dyrektywa Rady z dnia 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów”. Dostosowana do polskiego prawodawstwa.	W ramach zarządzania gminą istnieją finansowe instrumenty preferujące segregację śmieci. Również system finansowy karania za tworzenie dzikich wysypisk śmieci nie działa.	Gmina powinna zabronić porzucania, składowania lub niekontrolowanego usuwania odpadów. W swoich politykach cenowych w zakresie gromadzenia i usuwania odpadów gmina musi przyjąć zasadę „zanieczyszczający płaci”. Dyrektywa wpłynie również na pracę gminy w zakresie prowadzenia rejestru odpadów i zbierania danych.
Ścieki		
1991/271/EEC „Dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1991 r. w sprawie oczyszczania ścieków”. Dostosowana do polskiego prawodawstwa.	Gmina nie posiada kanalizacji i oczyszczalni ścieków, co wpływa niekorzystnie m.in. na jakość wód.	Gmina jest odpowiedzialna za gromadzenie ścieków oraz ich oczyszczanie przed odprowadzeniem do wód powierzchniowych. W celu spełnienia norm określonych w dyrektywie gmina musi zainwestować w budowę sieci odprowadzania ścieków oraz oczyszczalnię ścieków. Oczekuje się, że 50% kosztów zostanie pokryte przez gminę. Możliwe jest wykorzystanie funduszy UE (ISPA, PHARE, SAPARD) lub programu LIFE.

Akty prawne UE	Problemy w gospodarowaniu środowiskiem przyrodniczym	Zalecenia dla gminy
1986/278/EEC „Dyrektywa Rady z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, a w szczególności gleby, podczas wykorzystywania osadów ściekowych w rolnictwie.” Projekt Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione przy wykorzystywaniu osadów ściekowych w rolnictwie.	Gmina nie posiada kanalizacji ani inwestycji takie są jednak niezbędne.	Gmina jest odpowiedzialna za oczyszczalnie ścieków. W związku z tym do niej należy monitorowanie stężeń związków szkodliwych w osadach przeznaczonych do użytku w rolnictwie. Gmina musi respektować ograniczenia określone w niniejszej dyrektywie w zakresie wykorzystania osadów. Jest to jednak założenie perspektywiczne, gdyż po wybudowaniu kanalizacji ścieki będą na razie odprowadzane do oczyszczalni w Nowym Sączu.
Dostęp do informacji		
1990/313/EEC „Dyrektywa Rady z dnia 7 czerwca 1990 r. w sprawie swobodnego dostępu do informacji na temat stanu środowiska”. Dostosowana do polskiego prawodawstwa.	Gmina nie prowadzi bazy danych na temat stanu środowiska. Nie prowadzi również monitoringu jakości wód, gleb i zanieczyszczeń powietrza, chociaż jest zobowiązana treściami innych dyrektyw.	Gmina jest odpowiedzialna za udostępnianie informacji prawnej lub fizycznej pod pewnymi warunkami określonymi w treści dyrektywy. Gmina musi ustalić procedury odpowiadania na prośby osób o udzielenie informacji w jak najkrótszym czasie. Wdrożenie dyrektywy może spowodować konsekwencje finansowe dla gminy – koszty powielania, skanowania, tworzenia i funkcjonowania baz danych itp. Jednakże gmina może ustanowić opłatę za udzielanie informacji.

Źródło: UKIE, 2002, zmienione

moc wiążącą z chwilą ogłoszenia w Dzienniku Ustaw. Większość dyrektyw Polska już wprowadziła do krajowego prawodawstwa. Dla niektórych jednak wynegocjowano kilkuletnie okresy przejściowe. W tabeli 1 zestawiono dyrektywy oraz odpowiadające im polskie akty prawne. Zestawiono również zadania wypływające z tych dyrektyw, stojące przed władzami gminy w zakresie gospodarowania środowiskiem przyrodniczym i jego ochrony. Do analizy wybrano te rozporządzenia i dyrektywy, które mają istotne znaczenie dla gminy Kamionka Wielka. Dotyczą one głównie ochrony i kontroli jakości wód, gospodarowania odpadami i ściekami komunalnymi, a także wpływu inwestycji na środowisko. Większość dyrektyw wprowadzających limity zanieczyszczeń powietrza dotyczy głównie zadań stawianych przed władzami powiatowymi, dlatego nie uwzględniono wszystkich w poniższym zestawieniu. Do zadań władz wyższych szczebli należą również ochrona i gospodarka lasami.

Podsumowanie

Dyrektywy unijne stwarzają podstawy konkretnych działań dla władz samorządowych, które mogą doprowadzić do osłabienia bądź całkowitej likwidacji problemów zaistniałych w środowisku przyrodniczym. Działania te powinny również zmierzać do racjonalnego gospodarowania zasobami przyrodniczymi gminy w myśl założeń rozwoju zrównoważonego. Akty prawne UE nakładają m.in. na władze gminne obowiązek monitorowania jakości

wody pitnej, regulują sposoby gospodarowania odpadami, określają limity wprowadzanych do atmosfery zanieczyszczeń. Obligują również do opracowania oceny wpływu działalności gospodarczej, podejmowanej zgodnie z planami przestrzennego zagospodarowania, na środowisko, co może być istotne w procesie kształtowania krajobrazu Kamionki Wielkiej. Działania, które muszą podjąć władze gminne w oparciu o wspólnotowe akty prawne, powinny przyczynić się do poprawy jakości wód powierzchniowych, które stanowią obecnie główny problem w gospodarowaniu środowiskiem przyrodniczym. Zachowaniu ich czystości powinno służyć uregulowanie gospodarki odpadami oraz przeprowadzenie kanalizacji gminy. Jakkolwiek gleby wykorzystywane rolniczo nie są w dużym stopniu zagrożone zanieczyszczeniem azotanami i innymi związkami chemicznymi, to jak wskazują dyrektywy, do obowiązków władz gminy należy zapobieganie tym zagrożeniom. Pewne znaczenie dla zachowania zróżnicowania krajobrazowego i gatunkowego – głównych wartości przyrodniczych gminy może mieć dyrektywa związana z programem LIFE. Wymaga ona jednak zastosowania w konkretnym planie ochrony środowiska gminy, który obejmowałby aspekty przyrodnicze jako priorytetowe dla zrównoważonego rozwoju gminy. Realizacja zaprezentowanych dyrektyw z pewnością napotka w gminie na spore trudności finansowe. Problemy te będą wzmacniane również przez rozproszoną zabudowę przy jednoczesnych znacznych deniwelacjach terenów zasiedlonych. Dotyczy to zwłaszcza dyrektyw poświęconych gospodarce odpadami i ściekami. Podjęcie działań wynikających z dyrektyw poświęconych tym aspektom jest jednak niezbędne.

Environment management in Kamionka Wielka commune based on the European Union directives

Summary

European Union directives should be one of main tools for environment management for states and territorial units. The most crucial decisions and actions exerting influence on sustainable development belong these authorities. *Acquis communautaire* of the European Union can be useful in the management of Kamionka Wielka commune, which is located in Beskid Niski and characterised by high landscape diversity. The law of EU obliges local authorities to monitor the quality of drinking water. It also regulates the means of waste disposal and defines limits of the air pollution. It obliges the commune to develop monitoring tools for checking the impact of spatial management policy on the environment, which can influence the process of landscape shaping in Kamionka Wielka commune.

Literatura

- Commission of The European Communities, 2001, Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and the Social Committee and the Committee of Regions on the sixth environment action programme of the European Community "Environment 2010: Our future, Our choice", Brussel, s. 3–4 (<http://europa.eu.int/eur-lex>).
- Starkel L., 1972, Charakterystyka rzeźby polskich Karpat (i jej znaczenia dla gospodarki ludzkiej), Probl. Zagosp. Ziem Gór. PAN, z. 10, Kraków, s. 91.
- Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, 2002, Wzmocnienie wdrażania dorobku wspólnotowego na szczeblu lokalnym. Ochrona środowiska, Warszawa (www.ukie.gov.pl).